

Gertrúd bácsi nehéz ember volt, nemcsak azért, mert száz kilónál többet nyomott, hanem inkább a mogorvasága, az állandó rosszkedve miatt. Egy ilyen hordó alakú embernél, aki a feleségétől nemcsak házat és kocsmát örökölt a város szélén, hanem a nevét is magán hagyta, ez mégiscsak szokatlan. Gazdag vénember, akihez úgy tértek be a vasutasok és a kenyérgyári munkások inni, mintha kötelességnek tennének eleget. Odalökik Melindának az aprót, öntsön egy felest valamelyik színes löttyből, és roppant igényesek arra, hogy melyiket vegyíti melyikkel, vagy miként csapol sört a fényes alumíniumhordóból, amit egyedül szokott begörgetni az utcáról. A karján kidagadtak az erek ettől a művelettől, és ha rosszul emelte, újabb és újabb tetoválásszerű foltok jelentek meg rajta, de sosem panaszkodott, csak amikor tátott szájával néztük az egyik meghajlását, és a vékony, rövid parkétruha alatt látni véltük mindenét, ahogy előre hajolt, és ő tudta, érezte, hogy túl sokáig nézzük, emelné a hordót, de nem bírja, még röhögni, mosolyogni, elfutni sem bírunk, és akkor teljesen kimegy az erő belőle, karikás szemei megtelnek könnyel, és csak ül, mint aki legszívesebben szobor volna olcsó gipszből, de ne nézzetek így rám, gyerekek! Nem is voltunk már egészen.

Petur azt mondta, hogy biztos van Melinda fenékén egy kis tetoválás, ott, ahol a bugyi vékony gumija belevág a finom, puha, fehér bőrébe, kell ott lenni valami pötyynek, az sem baj, ha anyajegy. De én ezt nem akartam elhinni, mert én voltam Tiborc, éppen a Bánk bán volt feladva nyári házi olvasmányul, és egy csomó könyv még, de az elsőnél már el is akadtunk, nem értettük az egészet, mondta egyszer a magyar tanár is, hogy a tudás olyan, mint egy épület, az alapoknál kell kezdeni, nem a tetőnél, és marhára igaza volt, ha már az első bekezdést sem érti az ember, hogyan olvashatná tovább, és miért olvasná? Melinda tudott volna segíteni csak, ő már túl volt az egyetemen, a másodikat járta, vagy hagyta ott éppen, de nem tudtuk, miért. Sokadik ágú rokon volt, ezért vette fel Gertrúd bácsi a kocsmába egész nyárra.

A bácsit mogorvasága ellenére is szerettük, pótapuka volt vakáció idején, amíg anyánk dolgozott, a szomszédos lakótelepről jöttünk át dél felé, miután felébredtünk, és megettük a kihagyott reggelit, eltettük a gondosan becsomagolt uzsonnát, és irány az Óváros, vagy ami abból megmaradt. Volt a bácsi portáján minden: fenekestől felfordult udvar, autóröncs, nyúlketrec, pingpongasztal, szóólugás a kocsmája udvarán, biliárd meg félkarú rabló a hátsó teremben, és a gazos kert végében, túl az almafákon egy megmaradt rész a hajdani szeszgyárból, csak itt hagyta belőle pár lépésnyit a kertek alján, számunkra igazi várfal volt, amit egyszer meg kell majd ostromolni, esetleg védeni – ki tudhatná ezt előre.

Gertrúd egész nap a műhelyében matatott, néha megjavított ezt-azt, kávédarálót valamelyik szomszédasszonynak, biciklit a kölyköknek, akik az utca végében laktak, vagy éppen fölszerelte Melindának a széndioxidos palackot, de valójában kevés vizet zavart, néha áriázott a köszörűkő mellett, hogy: hazám, hazám, te büdös kurva, meg: ha én egyszer gazdag lennék, olykor a Don Giovanniba is belekezdett, valóban akkora termete és hangja volt, mint egy rendes tenor, basszus vagy bariton férfiúnak, énekelni nem tudott egy szemernyit sem, viszont ha beültünk hozzá a műhelybe, mindig elmesélte, hogyan találta ki a légpuska Floberté való átalakításának módszerét, amiért aztán lesítették. Egy puskacső húzogatása házi műhelyben igazi művészet, mintha a fazekaskorongót vagy a patkószeget találná fel az ember újra, mondogatta, bár nem értettük a dolog lényegét, és ezért lenézett minket, Petur és Tiborc urakat, akik megpróbálják elolvasni a Bánk bánt, és nem értik, hogy ki dugta fel Melindának, és miért kell ezért Gertrudisnak meghalnia. Szidta apánkat, mert elment egyszer, és elfelejtett visszajönni. Endre zseniális hópányó, mondogatta, ebből mi sejteni véltük, hogy apánk találhatta ki a húzogatási eljárást, csak nem várta meg a rendőroket – zseni, a bácsi is elismerte...

Biberach minden második héten bejött a kocsmába – persze, csak mi neveztük így –, Németországba járt kamionnal, három nap oda, három nap vissza, és amikor itthon volt, egyfolytában a kocsmában ült, lökte a hülye szöveget Melindának, hogy férj és feleség lesznek majd, nem lehetett tudni, miért engedi neki Melinda vagy a bácsi, és Bibi néha valóban segített becipelni a hordót, és ő mondta egyszer, hogy a bugykád alatt az a kis tetoválás, az annyira szép. Melinda ettől visítózni kezdett, üveget vagy kriglit akart hozzávágni, aztán csak pityergett egy kicsit, mert jöttek a kenyérgyári melósok egy felesre, hallották a jelenetet, ők is tudhattak valamit a tetőről, de Melinda kisímitotta az arcát, mintha nem történt volna semmi, Biberach tovább röhécselt, Gertrúd bácsi énekelt a műhelyben, hogy ha ő gazdag lenne, és köhögött a Don Giovannitól, majd káromkodott hosszan, tekervényesen: a jó anyádról hámozzák le a tatárok a köntöst, eltartott ez egész Trianonig, de ha könnyebben sikerült megjavítani, amit elkezdett, már a kurucoknál abbahagyta, bassza meg egy kocsi móc, fejezte be mindig. Melinda, lelkem, egy sört! Idővel már nem is tudtunk röhögni a magyar történelem viharain, mert valójában szomorú, nyárvégi, külvároszág volt, összenéztünk csak, mi, Petur és Tiborc, és azt mondtuk, meghalsz, Biberach, és elsőkéntjük Melindát. Eszébe se jutott velünk szökni, olyan buta volt, de mi napról napra szebbnek láttuk.

A szökés valódi akadálya a kert végében álló falmaradvány és a fal mögött csobogó folyó volt számunkra. Persze, Melinda felszállhatott volna egy vonatra is vagy buszra, de ennek túl sok értelme nem volt, mert az igazi szökés olyan, és ebben Peturral tökéletesen egyetértettem, hogy éjnek idején átmászunk a várfalon, átúszunk a folyón, és akkor tényleg szabadok leszünk, az egészen mellékes dolog, hogy a folyón túl van a lakótelep és naponta jövünk át ide, viszont az is egészen biztos volt, hogy amikor átmászunk egyszer majd a falat, és átúszunk a folyót, éjnek idején, viharban és jégben, az másféle szabadság lesz, mint amikor a panellakásból kijövünk a Gertrúd bácsi házába, hogy ne a tévét nézzük reggeltől estig, történjen végre valami már, de csak pingpongozunk és biliardozzunk egész nap, és nem haladt a házi olvasmány sehova, Melinda pedig végig sem hallgatja a mondandókat, nem érti Gertrudis gonoszságát, Biberach cinkosságát, nyilván minket sem ért.

Nehéz volt beszélgetni vele, dolgozott mindig, vagy sírt meg nevetett, nem lehetett sosem eldönteni, hogy éppen mi van vele, a szeme örökké karikás, hiába sminkelt, meg a bőre is olyan fehér, hogy nem is kívánt mindig hozzáérni az ember, meggondolta, hogy bőre vagy csak vinilin. Én akkor már tudtam, hogy a hófehér bőr az előkelő származás jele, kivált a nőknél, bár nem kell feltétlenül szőke haj, a tartás, a tekintet, a hosszú ujjak és a formás lábikra számít igazán, tetoválásra vagy anyajegyre semmi szükség, főleg nem a fenékén, különben is ez marhaság, mondtam, és ezen úgy összevesztünk Peturral, hogy egész nap nem beszéltünk, duzzogva hazamentem, hogy azért is tovább olvasom a Bánk bánt. Nem tudom, hol volt Petur aznap, késő délután küldött el anyánk, hogy hívjam már haza, nem is kellett sokat keresni, az udvaron gubbasztott, a léckerítés tövében, és mikor meglátott, csak annyit mondott: Ottó. Először azt gondoltam, sértegetni akar, de átmutatott a kerítésen, és elhült bennem a vér, Melinda egy asztalnál ült a lugasban, vadidegen férfival beszélgetett, Biberach részegen a tévét nézte, röhécselt és krákogott, mint mindig, Ottó cigarettát vett elő, szívott egyet belőle, majd átnyújtotta Melindának, aki rúzsosan adta vissza. Nem hittem volna, hogy Petur is tovább próbálkozik a Bánk

bánnal, el is olvassa végig, meg arra se gondoltunk, hogy Melinda másnap beül az Ottó köcsijába, és elmegy nyaralni. Gertrúd bácsi pedig, mintha mi sem történt volna, kiteszi a kis táblácskát, hogy SZABADSÁG MIATT ZÁRVA. Hazám, hazám, te bűdös ringyó, énekelte naphosszat, de nekünk ez már több volt a soknál, két hét alatt kiolvastuk a Bánk bánt, A kőszívű ember fiait, de az egész nem ért semmit, valójában, A három testőr lett a kedvencem, mert azt a román tanárnő adta fel, és azt mondta, elég, ha magyarul olvassuk, csak olvassunk már valamit.

Éppen lenyakazták Milady Wintert, amikor Melinda megjött, csillogó szemekkel, vidáman, lebamulva, és Gertrúd bácsi egy csokor virágot is hozatott velem a temetői cigányoktól, szidtam is eleget magamat, hogy ha tudtam volna, de hát a Tiborcok sorsa már csak ilyen, nem tudják, és szertartásosan megpuszította Melindát azzal a borostás képével, és Melinda egész nap csacsogott, hogy Ottó visszament Spanyolba dolgozni, de a gyűrűt ott a tengerparton már felhúzták, megy ő is utána hamarosan, csak valami papírokat kell még elintézni. Vége volt mindennek, Melinda menthetetlen, meg van ez írva, ki van találva, el van intézve, Endrének Amerikában, Bánk pedig...

Vissza mindent, vissza az egészet, Tibor vagyok holnaptól cé nélkül, mondtam lehangoltan és szigorúan, Péter meg bólintott. Egyetlen dolog menthetett csak meg, egész éjjel kerestem azt a jelenetet, amikor Athos elmeséli, hogy Milady Winter vállán ott van a süttöt lilium, ha tehát igaz, amit Biberach mond, hogy a Melinda seggén van egy tetkó, akkor Melinda nem Melinda, tehát nem ő az, akit meg kell menteni, Endre maradhat nyugodtan Amerikában, csak néha küldjön egy kis pénzt, Bánkra pedig semmi szükség, rohadjon a magyar haza gaz merániak alatt, áriázhat és káromkodhat Gertrúd bácsi, nem szól már a felesége, hogy János, azt a mocskos szádát fogd be néha! Mégse volt olyan rossz író az a Katona József, Dumas-nak azonban vizet se vihet, egyeztünk meg Petyával, de ő csak addig olvasta, ahol a bőrbe süttöt liliumot először említik, neki ez épp elég volt. Már csak Melindától kellett megszabadulni, de nem volt az egész hátán még anyajegy sem, nemhogy tetoválás, Biberach, aki nem volt többé Biberach, viszont megesküdt mindennek, ami szent, hogy van a fenekén egy igazi tetkó, nem lilium ugyan, hanem rózsza, de Petyával egyetértettünk, hogy ebben a válságos helyzetben ez mindegy, kevesebben is veszett el már a magyar haza. Melindát viszont Melindának hívták, és ez rossz előjel volt.

Nem tudom, Petya hogy intézte, nekem egy egész hetembe került, amíg vettem a bátorságot, és egy áporodott hangulatú délelőtt, amikor a sörgyár felől hozta a szél a malátaszagot, remegő térdekkel és hevesen dobogó szívvel odamentem hozzá, és félig dadogva, szemlesütve elmondtam Melindának, hogy azt rebesgetik, bár ezt a szót akkor biztos nem használtam, tehát azt röhögik a részegesek, hogy, és éppen a szavakat kerestem, amikor mosolyogva, derűsen befejezte a mondatot:

Hogy van a seggemen egy tetkó. Megmutassam? – kérdezte, és mielőtt azt mondhattam volna, hogy ne, pedig azt akartam mondani, hogy igen, fel is lebbentette könnyű szoknyáját, el is húzta a bugyi szegélyét, és egy örökké tartó pillanatig láthattam azt az apró, kézzel és vörössel pontozott teknőcöt, mert neki valamikor Az utolsó mohikán volt a kedvenc regénye. Még azt is mondta, hogy akkoriban annyi esze volt neki is, mint nekem és az öcsémnek együtt, viszont a mellére mégsem rajzoltathatta, elvégre ő nem harcos, mint mi.

Azon az estén verekedtem utoljára Petyával, anyánk alig tudott szétválasztani, de azt nem mondhattuk el, hogy Petyának minden bizonnyal a másik oldalon húzta el a bugyi szegélyét Melinda, ott persze nem volt semmi, anyának ezt nem is kellett elmondani, tudta kívülről az egészet. Olyan arccal állított be másnap délután a kocsmába, hogy Gertrúd bácsinak elakadt a lélegzete, énekelte még egy ideig, hogy: hazám, hazám, te mindeneeeeem, de aztán kifulladt és elhallgatott. Reszkess, Biberach, suttogtam, de nem volt ott, helyette Melinda kezdett el reszketni, lilába játszott az ajka meg elsápadt. Anyánk odament Gertrúd bácsihoz, és arcába lötytyintette a fél krigli sört, vén marha, mondta lemondóan, Melinda felsikoltott, anyánk ráförmedt, hogy hallgass, te ringyó! Aztán kézen fogott minket, és elmentünk a postára, mert apa küldött, nevezzük magunk közt Endrének, egy Western Union-csekket, és ebből már tudtuk, hogy azon a délután anya lehetett csak Bánk bán.

Kategória: vers, próza

Denumire autor: Vida Gábor

Látó Szépirodalmi Folyóirat